

ACCOUNTANTSVERSLAG 2020

Gemeente Oldambt

17 juni 2021

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Oldambt
t.a.v. de raadsgriffie
Postbus 175
9670 AD WINSCHOTEN

Groningen, 17 juni 2021

Kenmerk: RB/PS/LD/BD/DC/1050874/006

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van gemeente Oldambt (hierna te noemen: 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 16 september 2020, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2020. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de organisatie en gemeentesecretaris. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Dit jaar kwamen daar nog de gevolgen van het coronavirus bij, waardoor wij beperkt bij u op locatie konden langskomen en veel informatie en vragen digitaal hebben moeten afstemmen. Het gevolg hiervan was een iets minder efficiënt proces vanwege de inherente beperkingen aan de digitale middelen. Desondanks denken wij dat het proces goed is verlopen. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. (Rob) Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Oldambt

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING		AANDACHTSPUNTEN VOOR 2021		RESULTAAT 2020 18,1 mln. voordelig													
De jaarrekening 2020 is getrouw. De jaarrekening, baten en lasten alsook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen. De jaarrekening is daarmee rechtmatig. Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening. De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd. De WNT is nageleefd. Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. De samenwerking is constructief en plezierig verlopen.		Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2020 noemen wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2021: Invoering rechtmatigheidsverantwoording 2021 Afhandeling IB-signalen ToZo Blijvende monitoring financiële positie		<table><tr><th>(x €1.000)</th><th>2020</th><th>Begroting (na wijziging)</th></tr><tr><td>Saldo van baten en lasten</td><td>11.443</td><td>-/- 7.638</td></tr><tr><td>Mutatie reserves</td><td>6.132</td><td>7.638</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>17.575</td><td>0</td></tr></table> Het positieve resultaat van boekjaar 2020 is in belangrijke mate het gevolg van de Regiodeal, vrijval voorziening grondexploitatie en vrijval stelpost corona. Het resultaat is in de jaarrekening nader geanalyseerd.		(x €1.000)	2020	Begroting (na wijziging)	Saldo van baten en lasten	11.443	-/- 7.638	Mutatie reserves	6.132	7.638	Resultaat	17.575	0
(x €1.000)	2020	Begroting (na wijziging)															
Saldo van baten en lasten	11.443	-/- 7.638															
Mutatie reserves	6.132	7.638															
Resultaat	17.575	0															
SOCIAAL DOMEIN & TOZO		BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN		UW FINANCIËLE POSITIE													
Onzekerheid t.a.v. prestatielevering WMO ZIN € 0,7 mln. Fouten PGB's gebaseerd op projectiebrieven SVB, onzekerheden prestatielevering PGB's € 597.000. Onzekerheid prestatielevering Jeugdzorg via RIGG € 0,2 mln. T.a.v. zelfstandige controle prestatielevering Zorg zijn nog stappen mogelijk. Afhandeling IB-signalen irt ToZo in 2021 is wezenlijk, financieel risico anders naar schatting € 0,7 mln.		Toenemende grondverkopen verwacht in komende jaren, vrijval verliesvoorzieningen grondexploitaties ad € 2,7 mln. Financiële onrechtmatigheid bedraagt u.h.v. EU-aanbesteden € 571.000. Voorziening OZB-aanslagen NAM lastig precies te schatten, naar verwachting leidt dit bij afwikkeling nog tot verschillen (beneden rapporteringsgrens).		SOLVABILITEIT <													

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Aandachtspunten voor 2021

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (1)

COVID-19 enorme impact op boekjaar 2020

Zie hiervoor onze management letter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in paragraaf corona

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2020

De situatie en ontwikkelingen rond het coronavirus hebben een grote impact gehad op het afgelopen jaar en dus ook op de jaarrekening over het boekjaar 2020. Ook voor 2021 zal dit naar verwachting nog in belangrijke mate het geval zijn. Wij hebben in onze management letter u hierover ook al geïnformeerd en zijn de afgelopen periode meerdere keren in overleg geweest met uw organisatie.

Eind februari is de BADO-notitie met betrekking COVID-19 “effecten en risico’s voor decentrale overheden” uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is behandeld in de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA en is daarmee ook richtinggevend geweest bij onze controle van de jaarrekening 2020. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening (paragraaf corona) en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbestedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan een jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19 maatregelen, plezierig en constructief.
- Het proces heeft als gevolg van corona-omstandigheden geen noemenswaardige vertraging opgelopen.
- De specifieke werkzaamheden als gevolg van corona zijn voorafgaand aan het controleproces met uw organisatie afgestemd.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma’s en taakvelden.

De gemeente heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Oldambt heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf corona van de jaarrekening.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (2)

Corona gerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2020. De belangrijkste bevindingen uit onze controle die relevant zijn in relatie tot uw interne beheersing of ons oordeel bij de jaarrekening zijn:

- **Inkopen (kosten):** In zijn algemeenheid geldt als aandachtspunt dat ingekochte werkzaamheden mogelijk geen doorgang hebben kunnen vinden, er dus geen prestatie is geleverd en dat facturen in dat geval mogelijk onterecht zijn betaald. In dit kader hebben wij de organisatie gevraagd een inventarisatie te maken van inkoopcontracten waar in afwijking van het oorspronkelijke contract prestaties anders of niet zijn geleverd en welke afspraken daar met de leverancier zijn gemaakt over facturering. De verkregen inventarisatie en reactie van de afdeling Inkoop geven geen aanleiding tot identificatie van (materiële) rechtmatigheidsissues op dit punt.
- **Subsidies (kosten):** Hier doet zich in beginsel een vergelijkbare situatie voor waarbij een gesubsidieerde instelling de prestaties die tegenover het recht op subsidie staan, mogelijk niet of anders heeft geleverd. De BADO-notitie stelt dat het college in dergelijke gevallen moet bepalen hoe om te gaan met deze eventuele afwijking van de subsidievoorwaarden bij de afwikkeling van de subsidie. In dit kader hebben wij de organisatie gevraagd om een inventarisatie te maken van de subsidies waar prestaties mogelijk niet of anders zijn geleverd inclusief opvolging daarop van de gemeente. De verkregen inventarisatie toont aan dat voor de meeste subsidies geen aanleiding tot (materiële) rechtmatigheidsissues op dit punt. Voor wat betreft een (deel van) de subsidie Cultuurhuis de Klinker bleek dit in beginsel wel het geval. De gemeente zal de potentiële onrechtmatigheid op dit punt ondervangen middels aanvullende besluitvorming in overleg met de raad.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2020 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Oldambt een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Voorziening vrijval NAM	PM		4.4
Sociaal domein - Lasten 2020 PGB's, WMO ZIN te hoog verantwoord	185		4.2
Sociaal domein - Financiële vertaling getrouwheidsfouten PGB's	55		4.2
Sociaal domein - PGB prestatielevering niet aangetoond		597	4.2
Sociaal domein - WMO ZIN prestatielevering niet aangetoond	-	699	4.2
Sociaal domein - financiële verschillen, onzekerheden afrekening RIGG		207	4.2
Totaal	240	1.503	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.600	4.800	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	400	400	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om de onzekerheden te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

Naast de gecorrigeerde controleverschillen en de vastgestelde onzekerheden in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	240	1.503	2.2
Financiële vertaling rechtmatigheidsfouten PGB's	50		4.2
Toepassing EU aanbestedingsregels	571		4.4
Totaal	861	1.503	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.600	4.800	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	400	400	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring met betrekking tot de rechtmatigheid verstrekt. De belangrijkste rechtmatigheidsbevindingen hebben betrekking op de EU- aanbestedingen.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Invoering rechtmatigheidsverantwoording 2021

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt. Wij hebben vernomen dat op deze consultatie veel reacties zijn binnengekomen die door de commissie BBV worden verwerkt. Gelijktijdig vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van het BBV en andere wetgeving. Desalniettemin is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2021 wordt ingevoerd. Tijdige implementatie is daarmee ook voor de gemeente Oldambt een aandachtspunt.

2. Afhandeling IB-signalen ToZo

Zoals in 4.7 is geschreven geldt dat mits bij de gemeente Oldambt sprake is van een toereikend M&O beleid behoeven de in 2020 nog niet afgehandelde IB-signalen inzake ToZo niet leiden tot een onzekerheid of fout in de verantwoording over 2020. De uitvoering van het M&O-beleid loopt door in 2021. Afhandeling van IB-signalen in 2021 (na sluiting van de administratie over 2020) met gevolgen voor eerder afgegeven beschikkingen ToZo, moeten worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2021. Uiteraard moet de gemeente in 2021 uitvoering blijven geven aan haar M&O-beleid en controleplan in deze. Bij eventuele niet naleving dienen wij daarover te rapporteren in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2021. Gezien de uitkomsten van de tot dusver door de gemeente opgevolgde IB-signalen en daaruit resulterende terugvorderingen zou de financiële fout zoals die volgt uit de nog niet afgehandelde IB-signalen voor 2021 naar schatting tot ca. € 0,7 mln. kunnen bedragen. Qua indicatie is dit ook het bedrag waarover de gemeente bij discontinuering van de controlewerkzaamheden terzake ToZo in de afrekening in SiSa bijlage 2021 een risico (want mogelijke terugvordering door het Rijk) loopt.

3. Blijvende monitoring financiële positie

In de begroting 2021 is de lijst met stelposten behoorlijk groter dan in voorgaande jaren. De belangrijkste reden hiervoor is het vaststellen van de herstelplannen en de kadernota. Om alle daarin opgenomen bezuinigingen goed te kunnen volgen en monitoren heeft de gemeente gekozen deze eerst als nog te realiseren stelposten in de begroting op te nemen. Uit het overzicht volgt dat teneinde over 2021 het begrote tekort van € 2,4 mln. te realiseren aanzienlijke ombuigingen noodzakelijk zijn, welke in de jaren 2022-2024 vervolgens gecontinueerd en nog geïntensiveerd moeten worden. Wezenlijk in dit kader is een tijdige en adequate monitoring teneinde te borgen dat de voorgenomen ombuigingen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Naar wij hebben begrepen borgt de gemeente Oldambt dit door het overzicht stelposten maandelijks in het directie team te bespreken. Voorts wordt het college maandelijks gerapporteerd omtrent de voortgang.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2020

3.2 Financiële positie

3.1 Resultaat 2020

Resultaat 2020
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 1,4 miljoen

Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2020 op
programma's sociaal
domein en ruimtelijke
ordering

Het resultaat van gemeente Oldambt over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 17,5 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	11.443	-/- 7.638	19.381
Onttrekkingen reserves	10.727	14.075	-/- 3.348
Dotatie aan reserves	-/- 4.595	-/- 6.436	1.841
Resultaat	17.575	0	17.575

Het resultaat 2020 wijkt ruim 10% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Afwijkingen daarboven kunnen wijzen op een minder goed voorspellend vermogen. De afgelopen jaren hebben wij geconstateerd dat de resultaten van gemeente Oldambt doorgaans binnen de genoemde bandbreedte bleven; in de over 2020 gerealiseerde grotere afwijking spelen de effecten van COVID-19 en aanvullend verkregen specifieke uitkering een rol.

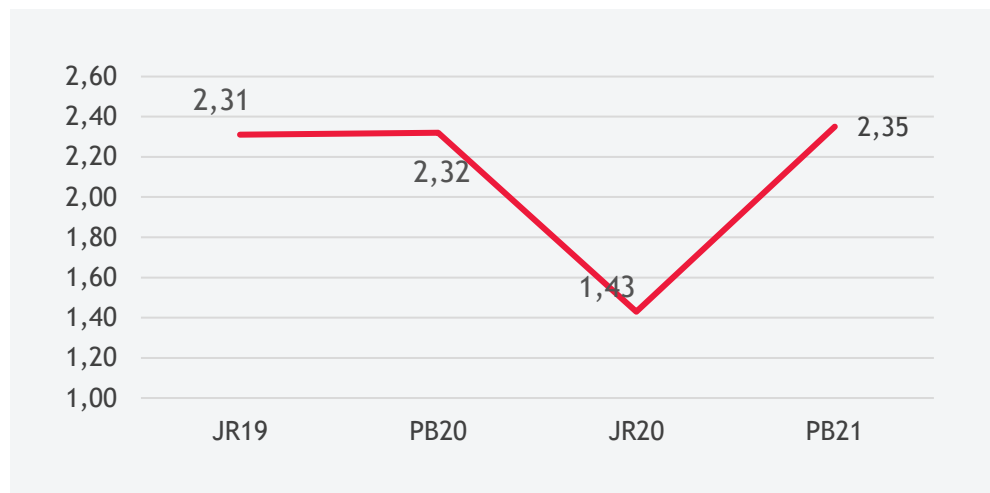
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door het voordeel vanuit:

- Regiodeal (€ 9 miljoen): Vanuit het Rijk is een specifieke uitkering t.a.v. de regiodeal ontvangen. Dit bedrag moet ik de komende jaren in de regio worden ingezet op diverse projecten vanuit de regiodeal afspraken.
- Krimpaanpak (€ 1,2 miljoen): De gemeente ontvangt als penvoerder voor de regio krimpgelden. Voor 2020 was € 1,1 miljoen begroot als cofinanciering. Aangezien daar nog geen gebruik van gemaakt is geeft dit het genoemde verschil.
- Vrijval verliesvoorziening grondexploitatie (€ 2,7 miljoen): Als gevolg van een bijstelling van de grondexploitaties sprake van vrijval verliesvoorziening.
- Vrijval van de stelpost corona (€ 1,7 miljoen): In de begroting is rekening gehouden met een stelpost voor corona gerelateerde kosten. Deze gelden zijn niet gebruikt.

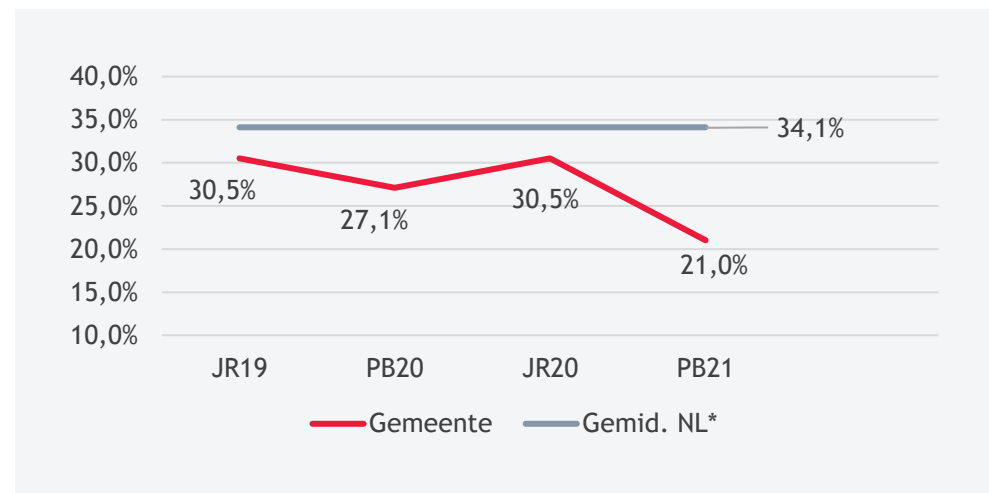
In de jaarrekening zijn de verschillen per beleidsveld > € 150.000 nader toegelicht. Voor een meer gedetailleerde analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening op pagina 176 en de toelichting bij de programma's.

3.2 Financiële positie (1)

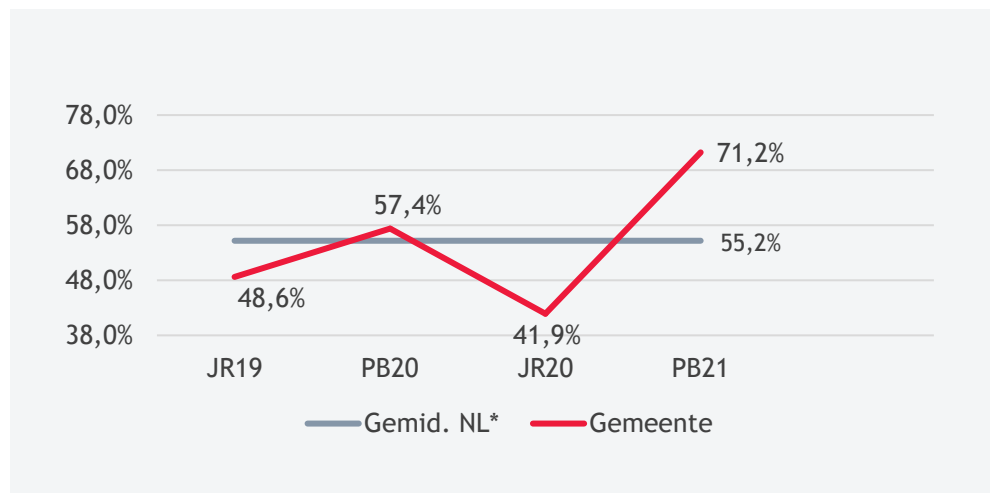
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

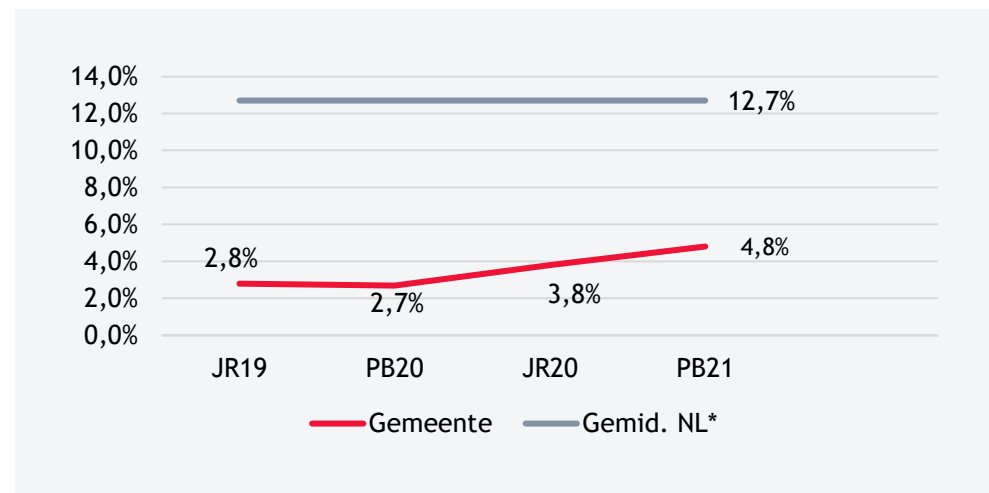
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2019 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Uw financiële positie is zonder stille reserves onvoldoende

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Oldambt is zonder stille reserve onvoldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 33,3 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 22,3 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente is naar de eigen normen voldoende.

Wij constateren dat het weerstandsvermogen van de gemeente voornamelijk gevormd wordt door kwantificering van de stille reserve als gevolg van het aandelenbezit in Enexis Holding B.V. De stille reserve is door de gemeente bepaald is op € 27,7 miljoen. De omvang hiervan is echter sterk afhankelijk van de prijs die een koper zou willen betalen op het moment van verkoop. Het weerstandsvermogen is zonder inbegrip van de stille reserve positief volgens de normen GTK onvoldoende.

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2020 30,8%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Oldambt in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. Per ultimo 2020 valt de solvabiliteit in de categorie gemiddeld risicovol.

De netto-schuldquote bedraagt 41,7%. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Per ultimo 2020 valt de netto-schuldquote in de categorie minst risicovol.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Oldambt is relatief laag (3,8%) ten opzichte van het gemiddelde (12,7%), doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten relatief laag is.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Aanbestedingsrechtmatigheid, Schattingsposten
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.6 BBV, WNT en SiSa

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording (1)

Onze aanpak voor 2021 is vooral gegevensgericht

Thema
frauderisicobeheersing
komt nog
nadrukker op de
agenda

Interne beheersing en onze aanpak voor 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze management letter d.d. 5 januari 2021.

Evenals voorgaande jaren hebben wij daarin samenvattend geconstateerd dat de interne beheersing niet altijd zichtbaar (voor ons toetsbaar) is, maar dat dit een bewuste keuze van het college is. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat wij in onze controle hier niet op kunnen steunen. Dit betekent derhalve niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt aan de hand van controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij voor onze controle niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven etc.).

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie de NBA heeft hiertoe een notitie “Best practice maatregelen frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders” onderhanden. In deze notitie komt nadrukker de rol van bestuurders en toezichthoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude kunnen de gelegenheden tot fraude afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. Landelijk vinden er diverse pilots plaats waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude. De best practice van de NBA is erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad / auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2021

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt. Wij hebben vernomen dat op deze consultatie veel reacties zijn binnengekomen die door de commissie BBV worden verwerkt. Gelijktijdig vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van het BBV en andere wetgeving. Desalniettemin is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2021 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Oldambt met ingang van verslagjaar 2021 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetwijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

In het document Intern Beheersingskader 2020-2025 zoals dat is vastgesteld door DT en het college is vastgelegd hoe de gemeente Oldambt haar ambities ziet ten aanzien van het niveau van te bereiken interne beheersing. Per onderscheiden proces zijn hierin actuele status en ambitie voor wat betreft het te bereiken niveau van interne beheersing (IB) en inrichting van de verbijzonderde interne controle (VIC) vastgelegd.

Het document vormt hiermee ook in het kader van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording een in beginsel mooi vertrekpunt. Tegelijkertijd hebben wij in onze management letter 2020 nog een aantal aandachtspunten gesignaleerd. Deze zien met name op:

- De voor het realiseren van de geformuleerde ambitieniveaus door de gemeente (college) minimaal noodzakelijk geachte expliciete controls. Nadere concretisering is relevant wanneer het gaat om uitvoering, toetsing en rechtmatigheidsverantwoording door of namens het college.
- De invulling van de onafhankelijke kwaliteitsbeoordeling (dossierreview, reperformance) door Concern Control / VIC op de door de afdelingen opgeleverde controlerapportages.
- Commitment van de organisatie aan noodzakelijke tijdspaden en opvolging van gebleken verbeterpunten.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1)

Onzekerheid t.a.v.
prestatielevering
WMO ZIN € 0,7 mln.

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van de gemeente Oldambt met betrekking tot het sociaal domein voor wat betreft zorg in natura (WMO, Jeugd) en PGB's bedraagt over 2020 ruim € 30 miljoen. Belangrijk aandachtspunt in het kader van onze controle is de levering en juiste verantwoording van de kosten van zorg, zowel voor wat betreft de getrouwheid als rechtmatigheid.

WMO ZIN

De productieomvang van WMO ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2020 circa € 12 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van WMO ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Oldambt. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten WMO ZIN vraagt de gemeente Oldambt per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Vanuit een aantal zorginstellingen is geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Tevens is een deel van de zorgkosten, via zorgaanbieders, niet opgenomen in de controle omtrent de productieverantwoordingen.

Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 0,7 mln. Daarnaast resteert een controle verschil voor wat betreft de ten laste van 2020 verantwoorde zorgkosten WMO ZIN ad € 90.000 (te hoog).

Jeugdzorg ZIN

In de jaarrekening worden de baten en lasten van de Jeugdzorg verantwoord, waarvan een deel van de financiële administratie is ondergebracht bij het Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (hierna vermeld als: RIGG). De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de toekenning van de zorg. Het RIGG sluit zelf de contracten af met de zorginstellingen. De administratie inclusief opstellen van betaalvoorstellen wordt eveneens verzorgd door het RIGG. De verantwoording door de instellingen over de geleverde zorg verloopt via het RIGG.

In het kader van deze jaarrekeningcontrole 2020 steunen wij mede op werkzaamheden die huisaccountant PWC van het RIGG in dit kader heeft uitgevoerd bij het RIGG over het boekjaar 2020. In dit kader heeft afstemming plaatsgevonden met PWC; wij hebben op grond van de controlestandaard COS 402 en de NBA-handreiking 1122 "Gevolgen voor de accountantscontrole van het uitbesteden van taken aan uitvoeringsorganisaties bij decentrale overheden" vooraf audit-instructies verstrekt en hebben de uitgevoerde werkzaamheden achteraf gereviewd. Conclusie is dat wij kunnen steunen op de door PWC uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Vanuit de verantwoording van het RIGG volgt voor de gemeente Oldambt een onzekerheid voor wat betreft geleverde zorgprestaties voor een bedrag van € 207.000.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (2)

Fouten PGB's
gebaseerd op
projectiebrieven SVB

Persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Gemeente Oldambt verstrekt de beschikkingen PGB en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. De voor gemeente Oldambt geldende percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de WMO als Jeugdzorg zijn opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	2,00%	1,98%
WMO	1,61%	1,87%

De financiële rechtmatigheidsfout voor PGB voor de gemeente bedraagt circa € 50.439 (WMO € 28.100, Jeugdzorg € 22.339). Voor de getrouwheidsfouten geldt dat deze gelijk zijn voor alle gemeenten in Nederland. De financiële getrouwheidsfout bedraagt € 54.754 (WMO € 32.638, Jeugdzorg € 22.116). Genoemde bedragen zijn derhalve opgenomen in de overzichten controleverschillen hoofdstuk 2.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De processen van PGB, Jeugdzorg en WMO lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en WMO niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Oldambt hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor PGB geraamd op circa € 597.000.

Daarnaast resteert een controleverschil voor wat betreft de ten laste van 2020 verantwoorde zorgkosten PGB's ad € 95.000 (te hoog).

Grip op lasten WMO en Jeugdzorg

De onzekerheden in de lasten WMO en Jeugdzorg ten aanzien van de prestatielevering van de zorg zijn op basis van hetgeen hiervoor is gesteld voor gemeente Oldambt relatief hoog (afgerond WMO ZIN € 0,7 mln., Jeugd € 0,2 mln., PGB's € 0,6 mln.). Wij concluderen daarmee dat de gemeente ten aanzien van de prestatielevering nog stappen kan zetten. Hierbij valt te denken aan het periodiek zelfstandig vaststellen (klantgesprekken, steekproeven, bellen cliënten) van de geleverde zorgprestaties van zorginstellingen. Daarmee neemt tevens de afhankelijk van de jaarlijkse productieverantwoordingen met bijbehorende controleverklaringen door zorgaanbieders af.

Onzekerheden
prestatielevering PGB's
€ 597.000

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties

Significante verkopen verwacht in 2021, vrijval verliesvoorzieningen ad € 2,7 mln.

Grondexploitaties

Met een netto-boekwaarde van € 6,5 miljoen zijn de bouwgronden (bedrijventerreinen) in exploitatie de enige post onder de voorraden. De in de grondexploitaties gehanteerde parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, verkoopprijzen en rente) zijn van grote invloed op de ingerekende (toekomstige) kosten en te realiseren opbrengsten. In onze controle hebben wij deze inhoudelijk beoordeeld en de uitgangspunten beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de door de gemeente gehanteerde schattingen redelijk en aanvaardbaar zijn.

De grondexploitaties van de gemeente Oldambt presteerden in 2020 beter dan begroot. Voor 2021 en verder is eveneens de verwachting dat de resterende gronden op korte termijn verkocht zullen worden. Mede op basis hiervan zijn de looptijden herzien, waarbij de Hoogebrug 2 en 3 naar verwachting van de gemeente in boekjaar 2021 gerealiseerd zullen worden. Op basis van de verkregen verkoopprognoses kunnen wij ons vinden in de bijstelling van de looptijd.

De gemeente Oldambt heeft voor haar grondexploitaties over 2020 geen winstneming toegepast. Op basis van de actualisaties is wel sprake van verwachte positieve verkoopontwikkelingen voor Hoogebrug 2 en 3. Aangezien deze zich in boekjaar 2020 nog in geringe mate hebben voorgedaan (waarmee het gerealiseerde % of completion dus nog gering is) kunnen wij ons vinden in dit uitgangspunt. Gegeven de verkoopverwachtingen is wel de verliesvoorziening Hoogebrug 3 in 2020 vrijgevallen.

De uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar projecten per ultimo 2020 is als volgt:

(*€ 1.000)	Begin 2020	Lasten	Baten	Ultimo 2020	Voorzieningen	Gecorrigeerde balanswaarde
Hoogebrug 2	800	43	-/- 66	777		777
Hoogebrug 3	5.039	111	-/- 85	5.065		5.065
Eextahaven 3	2.379	74	-/- 452	2.001	-/- 1.320	681
Totaal gronden	8.281	228	-/- 603	7.843	-/- 1.320	6.523

4.4 Aanbestedingsrechmatigheid, Schattingsposten

Financiële
onrechtmatigheid
bedraagt u.h.v. EU-
aanbesteden € 571.000

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse (beoordeling achteraf van alle crediteuren op juiste naleving aanbestedingsregels).

Basis hiervoor is de door de gemeente Oldambt zelf opgestelde spendanalyses die intern per kwartaal door de Inkoop worden uitgevoerd. Inkoop rapporteert per kwartaal aan het directieteam omtrent de gebleken uitkomsten en de resulterende te verwachten rechtmatigheidsfout alsook welke dossiers het betreft en of daarop nog herstel mogelijk is.

Op basis van de uitgevoerde en door ons nader beoordeelde spendanalyse over boekjaar 2020 zijn diverse onrechtmatigheden gebleken. Deze tellen op tot een bedrag van € 571.000. Ofschoon de gemeente met de hiervoor beschreven werkwijze in beginsel adequate beheersmaatregelen (zij het aan de achterkant van het proces) heeft getroffen blijft daarmee evenals voorgaande jaren gelden dat deze nog niet sluitend waarborgen dat de interne en/of externe aanbestedingsregels altijd adequaat worden gevolgd. Hoewel het gevonden bedrag aan rechtmatigheden de geldende controletoleranties niet te boven gaat blijft dit onderwerp daarmee een punt van aandacht.

Voorziening NAM

Per ultimo 2020 heeft gemeente Oldambt in de balans een voorziening OZB opgenomen voor een bedrag van € 2,1 miljoen. Deze voorziening ziet - evenals voorgaande jaren - toe op het ingediende bezwaar tegen de WOZ-waarde van haar objecten door de NAM en heeft betrekking op de jaren 2016-2020. De rechtbank Noord-Nederland heeft in augustus 2020 een uitspraak gedaan op de lopende bezwaren. Daarmee bestaat - hoewel de gemeente nog in hoger beroep is gegaan - in beginsel duidelijkheid over de door gemeente in haar WOZ-aanslagen van de NAM te hanteren grondslagen.

De berekening van de voorziening (i.c. het deel van de aanslagen 2016-2020 dat niet zal worden ontvangen) is hierop aangepast. In de berekening is evenwel ook voor de latere jaren uitgegaan van u.h.v. de WOZ-waarden uit 2016, er is geen rekening gehouden met de algemene waardeontwikkelingen sindsdien. Voorts zijn er aannames gedaan ten aanzien van de naar schatting over 2020 nog op te leggen aanslag.

Gezien het voorgaande hebben wij geconstateerd dat de voorziening ultimo 2020 daarmee een schattingsonzekerheid kent welke naar verwachting overigens de gestelde rapporteringsgrens niet zal overschrijden. Derhalve hebben wij deze bevinding als PM meegenomen in het overzicht controleverschillen in hoofdstuk 2.

Geschatte voorziening
OZB aanslagen NAM
kent onzekerheden

4.5 Begrotingsrechtmatigheid (1)

Begrotings- rechtmatigheid

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 159 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 158 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 0,6 miljoen. Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 151 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 170 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van circa € 19 miljoen.

Naast het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 6,1 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 18,1 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de eventuele overschrijdingen van investeringskredieten.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid (2)

Overschrijding lasten
op twee programma's

Geen sprake van
onrechtmatigheden

Zoals blijkt uit de figuur op voorgaande pagina is op twee programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
2. Woonklimaat en leefomgeving (totaal € 822.000)	Sprake van compensatie door direct gerelateerde opbrengsten	✓	
3. Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs (totaal € 649.000)	Lastenoverschrijdingen deels gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar niet tijdig konden worden signaleerd. Vaak blijken zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.	✓	
4. Zorg en samenleving (totaal € 1.443.000)	Lastenoverschrijdingen deels gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar niet tijdig konden worden signaleerd. Vaak blijken zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.	✓	
6. Bestuur (Totaal € 8.000)	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar niet tijdig konden worden signaleerd. Vaak blijken zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020.

BBV wordt nageleefd

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Oldambt de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 181.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 van de gemeente Oldambt niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Oldambt voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens **Bijlage B**.

ToZo-regelingen

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (ToZo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ToZo 1: Aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ToZo 2: Aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ToZo 3: Aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Specifieke eisen aan verantwoording en controle ToZo-regelingen

M&O-beleid toereikend, afhandeling IB-signalen loopt door in 2021

Afhandeling signalen in 2021 wezenlijk, financieel risico anders naar schatting € 0,7 mln.

ToZo-regelingen (vervolg)

Gemeente Oldambt heeft voor de uitvoering van de ToZo-regelingen bevoorschotting vanuit het Rijk ontvangen voor een bedrag van € 6,0 mln. De bestedingen worden verantwoord via de gebruikelijke SiSa-bijlage bij de jaarrekening. Het aantal regels voor de ToZo in de tabel van fouten en onzekerheden is uitgebreider dan voor de andere specifieke uitkeringen. Over alle regels dient te worden gerapporteerd. In de bijlage B (tabellen 2 & 3) hebben wij dit gedaan. De bestedingen in het kader van de ToZo-regeling over 2020 bedragen € 3,3 mln. **voor levensonderhoud en € 0,5 mln.** verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de geldende nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020 d.d. 8 april 2021 en de nadere richtlijnen van het SDO.

Een van de specifieke aspecten ter zake de ToZo-regelingen zoals die volgen uit de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020 betreft. Het beleid ter bestrijding van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) met behulp van IB-signalen. Het ministerie van SZW heeft het Inlichtingenbureau (IB) gevraagd een informatieproduct te ontwikkelen voor de ToZo-regeling. Dit om gemeenten te ondersteunen bij de controle van de aanvullende uitkering aan ondernemers. Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid specifiek aandacht aan de ToZo besteden.

Wij hebben conform verwachtingen de opzet van het M&O-beleid van de gemeente Oldambt inzake de ToZo-regeling gecontroleerd. Dit beleid ziet onder andere op de maatregelen die de gemeente heeft ingeregeld, waaronder de controle achteraf, en het gebruik en de behandeling van de IB-signalen daarbij. Voorts is getoetst of de opzet die Oldambt voor dit M&O-beleid heeft gemaakt ook feitelijk wordt nageleefd. In dit kader hebben wij vastgesteld uitvraag en opvolging van de IB-signalen door de gemeente ter hand is genomen. Zoals in de Nota reeds was voorzien is ook Oldambt er evenwel nog niet in geslaagd alle ontvangen IB-signalen over 2020 af te handelen vóórdat zij de SiSa-bijlage ten behoeve van de jaarrekening 2020 moest opstellen. Conform voorschrift schuift de opvolging van de over 2020 nog niet afgehandelde signalen door naar de verantwoording over 2021.

Wanneer bij de gemeente Oldambt sprake is van een toereikend M&O-beleid behoeven de nog niet afgehandelde signalen niet te leiden tot een onzekerheid of fout in de verantwoording over 2020. De uitvoering van het M&O-beleid loopt door in 2021. Afhandeling van IB-signalen in 2021 (na sluiting van de administratie over 2020) met gevolgen voor eerder afgegeven beschikkingen ToZo, moeten worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2021. Uiteraard moet de gemeente in 2021 uitvoering blijven geven aan haar M&O-beleid en controleplan in deze. Bij eventuele niet naleving dienen wij daarover te rapporteren in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2021.

Gezien de uitkomsten van de tot dusver door de gemeente opgevolgde IB-signalen en daaruit resulterende terugvorderingen zou de financiële fout zoals die volgt uit de nog niet afgehandelde IB-signalen voor 2021 naar schatting tot ca. € 0,7 mln. kunnen bedragen. Qua indicatie is dit derhalve ook het bedrag waarover de gemeente bij discontinuering van de controlewerkzaamheden terzake ToZo in de afrekening in SiSa-bijlage 2021 een risico (want mogelijke terugvordering door het Rijk) loopt.

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Oldambt, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 16 september 2020 met kenmerk: 'RB/PS/LD/AL/1050874/013'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.600.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 19 september 2020. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een gegevensgerichte en risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Oldambt. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▷ management override; en
- ▷ waardering van de Grondexploitaties.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2020 van gemeente Oldambt aan de daaraan te stellen eisen hebben wij een goedkeurende controleverklaring t.a.v. getrouwheid en t.a.v. rechtmatigheid, gedateerd op 17 juni 2021, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2020 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Oldambt zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Oldambt als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2020 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020. In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie en functionaris(sen) en met het college/de auditcommissie/de raad. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter 2020.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor de bevindingen aangaande de interim-controle verwijzen wij naar onze management letter 2020.

B. Bevindingen SiSa-bijlage

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Oldambt heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C27	Derde tranche in verband met de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen			
BZK C35	Bijdrage aan Provincie en Gemeenten voor aarbevingsgerelateerde inzet			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
IenW E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005=2009			
EZK F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020			
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2020			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (ToZo) _gemeentedeel 2020			Zie volgende pagina's
VWS H4	Specifieke uitkering Sport			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			
LVN L5	Regiodeals 3e tranche			
GR07c	Nationaal Programma Groningen			
GR08c	Leefbaarheid Groningen			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2) - ToZo

ToZo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de ToZo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de ToZo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	ToZo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	ToZo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	ToZo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	ToZo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	ToZo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	ToZo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	ToZo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	ToZo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	ToZo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	ToZo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

ToZo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	ToZo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	ToZo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	ToZo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	ToZo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	ToZo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	ToZo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	ToZo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) ToZo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op ToZo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) ToZo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op ToZo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl